

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy évre ... 150 Lei.

Fél évre ... 75 Lei.

Egy negyed évre 37-50 Lei.

Egy óra ... 12-50 Lei.

Nyilttéri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG

Aradi és csanádi egyesül
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény
Társaság.Bulevardul Regele Perdi
dand I. (József tőh.-ut 22-
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1920.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szombat, október 23.

Felhívás!

Mérges miazmákkal telített szél kezdte átjárni Nagyrománia egész munkásságát. Népünk rossz akarói bevitte a Moszkvából terjedő gonosz tüztől, minden eszközzel felakarja borítani az állam rendjét. Ugy akarnak tenni, mint a bolsevikiek Oroszországban, a kik mindenféle módon csalják a népet, azt igérvén nekik, hogy az égi uralmat hozzák le a földre. A vörös zászló árnyéka alatt, nem tekintve semmire, új államrendet akarnak behozni. Ezeknek a céloknak elérésére a legdrágább eszközöket használják fel. Ha valaki Oroszországba menne, a legteljesebb szegénység uralmát látná ott és a népet szegénységbe döntve. Csak a forradalmi és anarchikus eszmék képviselői találják kedvüket azoknak szenvedéseiben, akik vakon követik őket. Oroszországban 10.000 rubel kell egy szegény embernek, hogy 10 napig megélhessen. Ime milyen nagy nyomorúságba döntötte nagy Oroszországot a szovjet-rezsim.

A munkásságnak egy nyomorult csoportja, amely a testvériség és mindenki életének megjavításának örve alatt szívükbe rejtik a nyomorúság mérgét, melyet elterjesztenek az egész föld felületén Istenfélelem nélkül. Ott hazug prédikátorok magukhoz ragadtak minden jogot, anélkül, hogy gondoltak volna arra, hogy mindnyájunk életét csak renddel és minden egyén, de különösen az államszervezet vagyónának a tiszteletével lehet fenntartani. Egy memorandumban, amelyet egész Románia munkásságának képviselői a kormány elé terjesztettek, fenyegetik az állam szerveinek jó működését; de ezek a vezetők más célra törekszenek, mint az élet megjavítására. Ma, amikor alig a kezdetén vagyunk a mi államunk, a mi országunk meg erősítésének, amelyet oly sok harcos feláldozásával érdemeltünk meg, akik most a földek mélyén alszanak; más a munkásságnak a hivatása: nem kellene, hogy fülét az állam biztonsága elleni méltatlan merényletek felé fordítsa. Mindnyájan a berendezkedés és a konszolidáció nehéz napjait éljük mindnyájan érezzük, hogy milyen nehéz megszerezni mindennapi kenyérünket homlokunk izzadságával. Hogyha ehhez az izzadó homlokhoz és az élet nehézségeihez még mi is hozzájárulunk kezünk munkájának abanahagyásával, hová jutunk akkor?

Odajutunk, hogy százszor keserűbbnek fogjuk érezni a falat kenyéret, oda fogunk jutni, hogy még ezt sem találjuk meg és így lesújtva, kábult fejjel fogjuk érezni a lelt napok keserűségét, mint ahogy érzik Oroszország lakói a bolsevizmus jármába hajtva, befogva a rendzavarás hármjába, a vörös zászló istrángjába kötve.

Két nap óta a régi királyságban a CFR. munkásainak egy része nem akar tovább dolgozni, az itteni munkásság belátásából ez a szél a jelen óráig nem terjedt át Erdélyre.

Gyermekeinkre való tekintettel, megvető szemmel fordulva azok felé, akik a Kárpátokon túl abanahagyták a munkát, mi itt még serényebben kell, hogy forgassuk karjainkat, élésítsük még inkább elménket és hevítsük lelkiünköt, hogy munkánkkal előrehaladjunk. Így téve, meg fogjuk mutatni mindenkinek, hogy mi nem engedjük megcsalni magunkat

kat senki által, hogy megértjük a mai idők rendeltetését, hogy meg halljuk gyermekeink szózatát, a kik kéri tőlünk a becsületes munka árán megszerzett mindennapi kenyeret. Csak az így nyugodt, munkaszerető, rendszerető és törvénytisztelő Erdély fogja megérdemelni minden jó románnak becsülését. Adja az Isten, hogy ne zavarodjon meg eszünk és tartsa zárva füleinket, hogy csak a jó dolgokat hallhassa meg és hogy a munka szeretete kapcsolódjék össze családjunk és hazánk szeretetével. Így tehát fel a munkára!

Mozgósították a vasutasokat.

(Averescu és Rascanu rendelete.)

Averescu tábornok miniszterelnök és Rascanu tábornok hadügyminiszter a következő rendeletet adták ki: *Rendelet.* A miniszteri tanács elnöksége a vasuti forgalom biztosítása céljából, amely ezideig meg volt szakítva a mozdonyvezetők, fűtők és gépészek munkájuk elhagyása következtében, mely által a közlekedés megakadt, — a vontató szolgálatától kezdve ismét megindul a vasuti ezredek által. E célból a következő intézkedések tételnek:

1. Az összes mozdonyvezetők, fűtők és gépészek, akik a vasut szolgálatában állnak és akik a mozgósított áhományhoz tartoznak, tekintet nélkül arra, hogy melyik csapattesthez tartoznak, jelentkezni tartoznak a katonai szállítmány szabályainak 86. szakasza szerint, valamint a mozgósító szabályzat 168. szakasza szerint *huszonnégy óra alatt*, azaz kedd, október 19-én, 18 óráig a bukaresti 2. vasuti ezrednél „Casarma Geniului Cotroceni”, a más helyőrségből való pedig a sorozó bizottságnál. 2. Az összes mozdonyvezetők, gépészek, fűtők 65 évig, azok, akik a rekviráló törvény 6. szakasza értelmében bevonhatók, mint szakértők; *jelentkezni fognak a 2. vasuti ezrednél „Casarma Geniului Cotroceni”* kedd, e hónap 19-én, 18 óráig. 3. Azok, akik nem fognak jelentkezni az 1. és 2. pontban jelzett időpontban belül, *karhatolmál lesznek előállítva és a hadbíróság által feletősségre vonatnak* a jelen rendelkezések nem teljesítése miatt. 4. A vasutigazgatóság elrendeli majd, hogy az igazságszolgáltatás képviselőivel egyetértve, megállapítsanak egyet-könyvileg azon jelentékeny károkat, amelyek azok által okoztak, akik a munkát elhagyták. Egyidejűleg megállapítandó, hogy kik voltak ezen törvényellenes mozgalom kezdeményezői. 5. Ezen rendelet intézkedései nem lesznek alkalmazva azokra, akik hol-

naptól kezdve, október 19-én 10 óráig, önként fognak jelentkezni szolgálatiételre. 6. A rendőrhatóságok a hadsereggel egyetértőleg megfogják tenni a szükséges rendintézkedéseket, bármely a szolgálatot abanahagyó és ebbeli magatartásában megmaradó elemek támadási akciójának elkerülése végett. 7. Hasonló intézkedések tételnek az erdélyi és banáti vasutak szolgálatában levő mozdonyvezetők, gépészek és fűtők ellen *sztrájk esetén*. 8. Az összes tisztviselők *sztrájk esetén jelentkezni tartoznak a helyiségükben levő sorozó kerületeknél*, a Pesci, Teiusi, Cucerdia és Mátéfalvai állomás tisztviselői, a hol nincsenek sorozó területek, a helyőrségnél tartoznak jelentkezni, ahol egy főtiszt a hadtestparancsnok által adott szükséges segítséggel a kellő mozgósítási parancsokat, illetve rekviráló rendeleteket kézbesíteni fogja. 9. A tisztviselők, miután a mozgósítási, illetve rekvirálási rendeletek nekik kézbesítve lesznek, azon csapattesthez lesznek utasítva, amelyeket a hadtestparancsnokság meghatároz és azután a vasut szolgálatában lesznek beosztva és alávétve a katonai kötelezettségeknek zászló alatt. 10. Az időtartam, a mely alatt jelentkezni tartoznak a sorozó kerületeknél, *a sztrájk kitmondása után huszonnégy óra*. 11. A rendelet 3-ik pontja alkalmazva lesz mindazokra, akik önként nem jelentkeztek a jegyzék 10-ik pontjában jelzett időpontban, a rendelet többi pontjai sztrájk esetén egészében alkalmazva lesznek. 12. Az Orastiel helyőrség egy főtisztet fog küldeni Piscire a szükséges segítséggel sztrájk esetére a 8-ik pontban foglaltak végrehajtására. Hasonlóképpen az Alba-Iuliai helyőrség is fog egy főtisztet küldeni a szükséges segítséggel Teius állomásra a 8-ik pontban előirtak végrehajtása céljából. Averescu tábornok miniszterelnök, Rascanu hadügyminiszter.

Jugoszlávia új népszavazást követel.

PÁRIS. A nagykövetség tanácsa értesítette az osztrák kormányt, hogy a jugoszláviai kormánynál erőlyes lépéseket tett, hogy a jogtalanul megszállt karinthiai területet legkésőbb 25-ig kiűrittesse, ellenkező esetben a legszigorubb eszközöket igénybe veszi.

BELGRÁD. Hamburgban. Zágrábban újból nagy tüntetések voltak a karinthiai terület átadása ellen.

BELGRÁD. A kormány holnap kiűld választ a nagykövetség tanácsának Karinthiára vonatkozólag, s kijelenti, hogy Jugoszlávia nem ürítheti ki a megszállt területek, az ottlakó szlovének miatt és újabb népszavazást követel.

BELGRÁD. Az egész sajtó arról ír, hogy Ausztria, az ősi ellenség a szövetséges hatalmak támogatásával fogja megkapni a területet.

RÓMA. Az olasz-jugoszláv tárgyalásokat a karinthiai viszály miatt november 2-ára halasztották.

Elhajtották a kisjenői ménest

Tegnapról, mára virradó éjjel a kisjenői ménes, mely körülbelül 60-80 darab ménből állott, elment. Eddig még ki nem derítettettek, akik bizonyára Elekről, vagy más a határhoz közelfekvő helységből jöttek át előző nap, az éj leple alatt a nagyértékű lovakat áthajtották a határon. A vakmerő lopást csak ma reggel vették észre. Azonnal négy lovas emberment a nyomokon a ménes után, azonban ezideig még egyik sem tért vissza.

A pincérek bérmozgalma.

Tegnap kezdődött meg az aradi vendéglősök és kávéosok ipartársulata és a pincérek között a békéltetési tárgyalás, amelyet ma délelőtt folytattak az iparhatóságon. A tárgyalások nem vezettek eredményre. A vendéglősök és kávéosok kijelentették, hogy mindaddig nem teljesíthetik az alkalmazottak kérelmét, amíg a polgármester rendezetleg meg nem állapította az új árakat. A vendéglősöknek és kávéosoknak az az álláspontjuk, hogy a most eleséjén lejáró kollektív szerződést egy hónapig hosszabbítsák meg, s ha addig a viszonyok megváltoznak, hajlandók a fizetésemelés kérdésében újabb tárgyalások megkezdésére.

Művészet.

* A vereshajú népszínműben a szintársulat csaknem valamennyi elsőrendű tagja hálás szerephez jutott. Tul a nagy Krivánon hétfői előadásának külön érdekessége lesz, hogy Ancura kedves szerepét ezúttal először játsza Halmos Mici, a szintársulat népszerű primadonnája.

* Szenzációs operett-bemutató Aradon. Martos Ferenc és Vince Sándor, a cigánygrófnő szerzőinek nem egy operettjük aratott már világsikert. A cigánygrófnőt a Király-színház mutatta be s valóságos lázba hozta az ujdonsággal Budapest közönségét. A tiszta magyar ritmus és tiszta magyar muzsika ismét diadalt aratott és a legnagyobb budapesti operett-színházban állandóan zsufolt házak mellett ünnepelek a darab főszereplőit: Fedák Sárk, Lábass Jucit és Rátkai Mártont. A nagy sikerű operett előadási jogát megszerezte Róna Dezső színiigazgató s e hónap 29-én mutatják be Aradon. A Martos-Vince premierről egyelőre csak annyit említünk meg, hogy ilyen bemutatón már évek óta nem volt az aradi színházban.

* A temesvári román szintársulat szubvenciója. A Timisoarán (Temesvárott) megjelenő Schwäbische Volkspresse írja: A napokban arról beszéltek a városban, hogy a jelenleg Timisoarán időző bucarestii szintársulat a timisoarai (temesvári) főpolgármesteri hivataltól évi 400.000 lei (vagy korona?) szubvenciót kap. Ez ellen nem lehet szót emelni, feltéve, ha a város másik két nemzetiségének szintársulatai is hasonló kedvezményben részesülnek.

* Nagy Emma: A verselm. Nagy Emmának a nevét ismerjük, elsősorban olvastunk tőle már költeményeket, de igazán csak most, a napokban megjelent kis verses-kötetében mutatkozott be. Verseim egy ideges, túlfinomult lélek szívében befelé mélyülő, elfojtott könyvel csillannak át. Nagy Emma megszokott s talán sablonossá is vált versformáját, egy, élettől megsebzett, szomorú szív viharozza felénk egyszerű, meleg hangjait. Nagy Emma nem jár új utakon, verselnek a ríktől tónusával már nagyon sok helyen találkozunk. A stílusa csendes és egyéni. A verskötet a marosvásárhelyi Zord Idők kiadásában jelent meg és előreláthatólag szép sikerrel fogja gazdagítani az erdélyi magyar irodalmat.

* A vasárnapi újságíró-színész mérkőzés. Vasárnap délután fog az AAC. telepén a feszült érdeklődéssel várt sportesemény lezajlani, amely egyszerre mind a színész és újságíró-csapatok bemutatkozása lesz. A csapatösszeállítások nagy meglepetést fognak kelteni, a játék pedig nemcsak teljes szóalkotás fog nyújtani, hanem a sportkedvelő közönség igényeit is ki fogja elégíteni, mert mindkét csapatban volt aktív labdarúgók is játszanak. Az érdekes mérkőzés vasárnap pontban fél négy órakor fog kezdődni. Jegyek Maids Emil írtéri üzletében előjegyezhetők.

* Szenzációs műsor a Modern Kabaréban. Nagy sikere van a Modern Kabaré ujonnan összeállított műsorának, a melynek keretében a társulat valamennyi tagja egyéniségének megfelelő szerephez jut. A világhírű Parvulescutrió művészi táncjaival, Várady Aladár kacsagató mókáival, Rubin mester új búvészmutatójaival, Bébé közvetlenül előadott kupléival és táncjaival, Walley nyaktörő mutatványaival, Halász Rózi és Mezey Nelly szeriód dalaikkal érdemlik ki a közönség tetszését, de rajtuk kívül a társulat többi tagjai is hozzájárulnak a műsor sikeréhez.

* A mozgóképszínházak műsora: Október 23-án az Apollóban és Uránliában: Newyork rejtelméi. Bűnügyi dráma.

Averescu felhívása a munkássághoz.

BUCURESTI. Averescu miniszterelnök az ország lakosságához román és magyar nyelvű felhívást intézett, amely nyugalomra inti a lakosságot, ígérve, hogy néhány nap alatt a vasuti forgalmat helyreállítják. A felhívás szövegét a következők:

Egy maréknyi lelkiismeretlen ember bünnös céllal felhasználva ama súlyos körülményeket, melyek között az egész világ van, egész erejükkel és minden uton meggondolatlan vétségekbe kergették a munkásságot. Ezen felelőtlen egyének áldatlan okokból a CFR, gépészeit és fűtőit rábírták, hogy abban hagyják munkájukat és eltávozzanak helyeikről. Ez a bünnös mesterkedés azt a célt tűzte ki, hogy a mi amugy is nehéz gazdasági életünket megzavarja. Magától értetődik, hogy a vonatok közlekedésének megszüntetésével nemcsak az utasok szállítása akadna fenn, hanem az élelmezési vonatok is, ami a lakosság életfeltételeit fojtaná meg.

Köztudomásra hozzuk a bünnös tényt, hogy a közvélemény érdem szerint ítélhesen, egyidejűleg ajánlva, hogy őrizze meg teljes nyugalomát és bizodalmit, mivel a kormány intézkedni fog egy részről, hogy a vasuti forgalom ne szűnjön meg és néhány nap alatt eddigi intenzív működését újra felvegye, másfelől olyan intézkedéseket fog tenni, amelyek megfelelőek lesznek azok ellen, akik a lakosságot létfeltételeitől akarják megfosztani és az országban rendtelenséget akarnak támasztani. 1920. október hó 19. Averescu miniszterelnök s. k.

BUCURESTI. A kormány elhatározta, hogyha a szociálista pártvezetőség csütörtök reggel 8 óráig vissza nem vonja az általános sztrájkra vonatkozó felhívását, úgy az egész országra azonnal kihirdeti az ostromállapotot. Ezenkívül felfüggeszti a szociálista képviselők immunitási jogát és hadbírótság elé állítja őket.

Nagy vasuti szerencsétlenség Kétegyházaán.

(A postai személyvonat beleszaladt a repatriáló-vonatba.)

A kétegyházi állomáson 19-én súlyosabb kimenetelű összeütközés történt, amelynek azonban szerencsére emberélet nem esett áldozatul. Az egyik vágányon állott egy repatriáló vonat szerelvénye, amely továbbításra várt már néhány nap óta. A Budapest felől jövő személyvonat a megengedettnél nagyobb sebességgel futott be az állomásra, amikor a mozdonyvezető észrevette, hogy a váltó hibásan arra a vágányra áll, amelyen a repatriáló vonat szerelvénye áll. Félkezni már nem volt ideje, s a következő pillanatban megtörtént az összeütközés. A személyvonat mozdonya a

nagy sebesség következtében felszaladt a legelől álló vagonra. Szerencsére a repatriáló vonat kocsiiban alig tartózkodott valaki, úgy, hogy sem a repatriáló vonat, sem a személyvonat utasai közül nem halt meg senki. A személyvonat mozdonyvezetője és fűtője, azonkívül a kalauzkocsi-ban levő utasok közül sérültek meg könnyebben. A repatriáló vonat vagonjai erősen megrongálódtak, az elől levő kocsi-ban levő ingóságok pedig teljesen tönkrementek. A vizsgálat megindult, hogy a szerencsétlenségért kit terhel a felelősség.

Magyar tudós Svájcban.

A clujfi (kolozsvári) egyetem volt kiváló tanára, dr. Réz Mihály, aki a múlt hó végén ment Magyarországra, legközelebb Svájcba fog menni. A tudós professzor már évek óta dolgozik egy nagyszabású tudományos munkán. Ennek anyaga a politika elvont tételeinek a gyakorlati életbe való átvitelére vonatkozó módszerné a megállapítása, a minék természetesen úgy a tudomány, mint a gyakorlati élet szem pontjából óriási jelentősége volna. A munka érdeke megkívánja egy mintánál szolgáló állam igazgatásának a helyszínén leendő tanulmányozását, ebből a szempontból pedig a svájci viszonyok tanulmányozása mutatkozott legmegfelelőbbnek. Svájc ugyanis már évszázadok óta megoldotta azt a problémát, hogy hogyan lehet a legellentétebb fajú, felfogású és gondolkodású népek között a belső igazgatás rendjét úgy megtartani, hogy az állam teljes boldogulása tökéletesen biztosítva legyen és ezenkívül a külpolitikában is meglegyen a nagy tekintélye. Ezek az okok bírták reá a magyar kormányt, hogy Réz Mihályt Svájcba küldje ki. Természetes, hogy a kiváló erdélyi tudós munkájának eredményét nagy érdeklődéssel várják.

A mozik 30 százalékos áremelést kérnek.

Az aradi mozitulajdonosok nemrégiben beadvánnyal fordultak a városhoz, amelyben a helyáraknak száz százalékkal való felemelését kérték. A tanács megbízásából Nedelcu kulturatanácsnok megvizsgálta az Apolló és Uránia mozgósínházak könyveit és megállapította, hogy a két mozgósínház az elmúlt évben 120.000 kor. befektetéssel szemben 150.000 korona jövedelmet ért el. Ez év augusztusáig a két mozi 100.000 koronát meghaladó jövedelmet hajtott, amely azonban augusztusban és szeptemberben, a két legrosszabb hónapban, ráment a kiadások fedezésére. Érdekes, hogy a mozitulajdonosok ma egy újabb beadvánnyal fordultak a városhoz és ebben már csak 30 százalékos árelemlést kértek. A kérelemmel legközelebb foglalkozik a tanács.

A mai valutapiac.

A mai valuta-piacon főként dollárban volt szilárd az üzlet, úgy, hogy minden tétel elhelyezést talált. Az árfolyamok a következők voltak: dollár 50—53 lei, márka 85 bani, dollár 1.80 lei, francia frank 4 lei.

Leszálltak a piaci árak.

A mai piacon, dacára a kedvezőtlen időjárásnak, ismét nagy élénkség uralkodott. A kereslet, legalább is a baromfi-piacon nem volt oly nagy, mint az elmúlt héten, így az árak elég normálisak voltak, sőt egyes cikkekben határozott áresés volt észlelhető. A vaj kilójáért például, amiért azelőtt 50—60 leit is megadtak, ma nem kértek többet, mint 26 leit, míg a fűző csomója most is 1.50 lei volt. A jóminőségű alma és körte kilóját egy leuért, a diót 3 leuért, a szőlő kilóját 5—6 leuért árulták. A főzelékfélék a múlt heti árak után igazodtak. A burgonya kilóját egy leuért, a bab és a hagyma kilója 1.50—2 leuért, a paradicsom kilóját 1—1.50 leuért, a tök darabját 1—2 leuért árulták, de egy fej karfiolért még 10—15 leit is elkértek. A fejéskaposzta darabját 1—2 leiért, egy kelkáposztát 50—100 baniért, a kalarábé darabját 20—25 baniért, a paraj csomóját 50 baniért, a zöldséget egy leuért s a tojás darabját 70 baniért árulták. Mivel ma általában inkább hízott baromfit, libát vásároltak, a rántani való csirkét már 12—14 leiért s a sütni való jércét 20—25 leiért is lehetett kapni, míg a kövér rucáért 30—35 leit és a hizott libáért még 60—70 leit is elkértek. A marhahús kilójának az ára 15—16 lei, a borjúhúsé 17 lei és a sertéshúsé már 14—15 lei volt. A nullás- és főzölisztet általában 4 leiért árulták, míg a kenyér kilójáért ma nem kértek 3 leinél többet.

H I R E K.

— **AZ IR FELKELÉS.** Dublin. A Szent-Patrik kollégiumban október 13-án egy tanárt súlyosan megsebesítettek. A katonai hatóságok a kollégium környékén házkutatásokat tartottak. Dunmanweiban a felkelők megtámadták a csendőrséget. Számos sebesülés történt. Londonderryben összeütközésre került a sor, amelyek során több személy megsebesült.

— **Fajegyek Budapesten.** BUDAPEST. A Budapesten uralkodó nagy szén- és fahiányra való tekintettel a fa, — mint a háborúban a kenyér volt, — csak jegy ellenében lesz kapható. Egy háztartás tíz naponként 20 kiló tűzifát fog kapni.

— **ELTÖRÖLTÉK AZ ÉLESZTŐ-ADÓT.** Az aradi rom. kir. pénzügyigazgatóság értesítette Arad város polgármesterét, hogy a pénzügyminiszterium rendelete folytán a város által eddig beszedett élesztőadó hatályon kívül helyeztetett és ennek az adónak beszedése megszüntetendő. Ennélfogva a Neuman-gyár e hó 25-től kezdve az élesztő eladási árát megfelelően leszálítja.

— **AZ INTERURBAN TELEFON.** Az aradi posta- és távírdahivatal a következőket közli: A távbeszélő tarifa újabb megváltoztatása következtében felkérem az eddig bekapcsolt összes előfizetőket, beleértve az állami, megyei és városi hivatalok előfizetőit is, hogy amennyiben állomásaikról Arad város területén kívül (interurban) is óhajtának beszélgetni, ebbeli szándékuikat állomásanként 500 lei óvadék és 50 lei nyilvántartási díjnak egyidejű befizetése mellett a hivatalnál, földszint, jobboldali folyosó 1-ső ajtó bejelenteni sziveskedjenek, mivel ellenkező esetben a telefonforgalom szabaddá tétele után vidékre kapcsolást nem kérhetnek, illetve nem kaphatnak.

— **HÁLÁLOZÁSOK.** Nagyenyedi Borsos-Lajos nyug. községi jegyző 81 éves korában meghalt. Temetése 23-án d. u. fél 5 órakor lesz a Str. Muresului (Maros-utca) 3. sz. házból. Az elhunytban Dr. Borsos Béla volt megyei főorvos édesatyját gyászolja. — Özv. Szentpétery Antalné szül. Heffele Sarolta 73 éves korában Aradon elhunyt. Halálát Benedek, Sármezey, Kralovánszky, Ujj, Rozvány és Haberfelder-csakadók gyászolják.

— **JELENTKEZZENEK AZ UTLEVÉLTULAJDONOSOK.** A repatriáló hivatal felhívja mindazokat, akiknek az alant felsorolt számokkal ellátott utlevél birtokukban van, hogy különben letartóztatás terhe mellett 48 órán belül jelentkezzenek a hivatalban: 3923, 3786, 3780, 3181, 3673, 3922, 3785, 3824, 3810, 3903, 3587, 3526, 3873, 3887, 3947, 3955, 3952, 3954, 3941, 3953, 3948, 3931. Itt közöljük, hogy a november hatodikán induló repatriáló vonatra november elsejéig csak azok jelentkezéseit fogadják el a repatriáló-hivatal, akik legalább két szabás lakást bocsájtanak a lakáshivatal rendelkezésére.

— **SZÜKÉS A RENDŐRSÉG FOGDÁJÁBÓL.** Megirtuk, hogy a Neuman-gyár ellen előkészített betörés terveit, Panalka Lajost és Sepsik Lajost a rendőrség akkor tartóztatta le, amikor a betörést előkészítették. A két rovottmultu betörőt a rendőrség fogdáiban helyezték el, ahonnan az elmúlt éjjel sikerült megszökniük. Még eddig ki nem derített módon felfeszítették cellájuk ajtaját és észrevétlenül eltávoztak a rendőrség épületéből. A két veszedelmes fogoly kézrekerítésére a rendőrség a legszelesebbkörü nyomozást indította meg, azonkívül pedig körözőlevelet adott ki ellenük.

Engedély nélkül nem lehet elhagyni a várost

(Főbelövik a telefonhuzalok megrongálóját.)

Dr. Crisan Aurel prefektus a katonai hatósággal egyetértőleg a mai napon a következő rendeletet adta ki: Senki sem hagyhatja el Arad város területét anélkül, hogy az aradi térparancsnokságtól erre nézve külön távozási igazolványa volna. Az igazolvány csakis jól megindokolt és kivételes esetekben adatik ki szabályszerűen felbélyegzett kérvényre, amely a térparancsnoksághoz nyújtandó be. Az aradvármegyei községekből Arad városába, vagy egyik községből a másikba csakis utazási engedéllyel lehet menni. Ezeket az igazolványokat a községi jegyzők adják az előjárósággal egyetértésben ugyancsak indokolt és kivételes esetekben. Viszont Arad élmezésének biztosítására megengedem, hogy mindazok, akik vidékről élelmiszerekkel kívánnak Aradra bejönni, minden nehézség nélkül megkaphassák utazási igazolványaikat. A régi

királyság területére csakis az aradi prefektus által kiállított utazási igazolvány alapján lehet utazni.

A fenti utazási tilalommal kapcsolatban Crisan Aurel prefektus a telefonok védelmére is kiadott egy rendeletet, amely így hangzik: A telefonvezetékek készülékek és huzalok megrongálói statáriális uton golyó általi halállal büntetnek. A telefonhuzalok biztosítása érdekében a községekben külön csendőrkülönítmények alakítandók, amelyeknek kötelessége a vezetékek épségben tartása fölött őrködni. A telefonberendezések épségeért elsősorban a községi bírák felelősek, s ezenkívül a főszolgabírák a községi bírókkal egyetértve községenként tíz odavaló embert tartoznak kijelölni, akik abban az esetben, ha a telefonrongálók el nem fogatnának, letartóztattnak és tusként kezelteknek.

Domány-ékszerek tolvaja. „Mizzi minden rendben van.”

Nagy szenzációt keltett annak idején a Domány-féle milliós ékszerlopás, amelynek a tettese egy magát Mayer Viktóriának nevező német nevelő volt. A nevelőt akkor az ország egész rendőrsége kereste. Mayer Viktóriának sikerült végleg eltűnni. Az utolsó rendőri híradás szerint Magyarországra szökött. Tegnap a nagyváradi rendőrség táviratot kapott a szatmári rendőrségtől, a távirat a következőket tartalmazta: Magát Wollner Annának nevező 22 éves német nevelő, egy milliomos családtól ellopott egy női perzsakabátot, városi bundát, értékes szőrméket s nagymennyiségű ékszert. Kérjük a nyomozást bevezetni. — Szinte a távirattal egyidejűleg jelentkezett a váradi rendőrségen egy szatmári detektív is, aki az előtte felmutatott aradi ékszerolvaj Mayer Viktória fényképében felismerte. Wollner Annát, a szatmári milliós ékszerlopás tettesét. Eredményes nyomozás után kiderült, hogy a rendkívül szépségű kalandornő Kolozsváron mint Wirth Mária szerepelt és Nagyváradon Weinstei Vilmos nevű kedvese lakásán

több hétig mint Mitringer Mici tartózkodott. Weinstein Körösutcai lakásán Fodor Béla csoportvezető nagybismennységű ékszer is megtalált, melyek az aradi lopásból származtak. Érdekes, hogy a nevelőt apróhirdetés útján fogadta fel a szatmári milliomos porcellánkereskedő s Mitringer Mici már az apróhirdetésben jelezte, hogy „csak előkelő és gazdag ur” házhöz szegődik. A nagystíliú kalandornő különben is nagy barátja volt az apróhirdetéseknek s a nagyváradi rendőrség hetekkel ezelőtt apróhirdetssel akarta törbecsalni. Figyelmebb újságírók emlékezhetnek erre a minden lapban megjelent apróhirdetésre: Mizzi minden rendben van, Villiam. Ezt a rendőrség adta fel a lapoknak hivatalosan. A tolvaj nevelő különben Szatmárról Nagyváradra szökött s amint a nyomozás kiderítette, innen Weinsteinnel együtt Bécsbe utaztak. A nyomozást természetesen most már Ausztriára is kiterjesztik, a szatmári milliomos Mitringer Mici kézrekerítésének 50.000 lei jutalomdíjat tűzött ki.

— **Liszt kiosztás.** Értesítjük a közönséget, hogy a jövő héten a hatósági cikkeket árusító kereskedők útján az októberi havi lisztmennyiséget, még pedig fejenként 7 kg. lisztet (1 kg. tészta-, 2 kg. főző-, 4 kg. kenyérliszt) osztunk ki, ez alkalommal még a régi élelmiszerjegyek 6 számu szelvényére, mert az új bejelentések alapján az új lisztjegyeket a hivatal még nem tudta kiállítani. Azok, akiknek régi élelmiszerjegyük nincs, szintén megkaphatják fejadagjukat oly módon, hogy ez alkalommal egy hatósági cikkeket árusító kereskedőnél lisztigényüket erre a kiosztásra külön bejelentik. 1 adag (7 kg.) liszt ára papirzacskó nélkül lei 24. Felhívjuk az I., II., III., IV. lisztkerületbeli kereskedőket, hogy f. hó 27-én szerda; az V., VI., VII. lisztkerületbeli kereskedőket, hogy f. hó 28-án osütörtök, a VIII., IX., XI., XII. lisztkerületbeli kereskedőket, hogy f. hó 29-én péntek, lisztutal-

ványaik kiváltása véget a közéletmezési hivatalnál jelenjenek meg. Egyben felhívjuk a kereskedőket, hogy azok részére, akiknek régi élelmiszerjegyük nincs, szintén kiadhatják ennél a kiosztásnál a lisztet olyképen, hogy az ilyen jelentkezők névsorát, családtagjaik számának megjelölésével a közéletmezési hivatalnál bejelentik. Közéletmezési hivatal.

— **A KISKERESKEDŐK SZÖVETSÉGE** értesíti tagjait, hogy igen fontos ügyben 23-án, szombaton okvetlenül jelentkezzenek az Elnökségnél Strada Brattanu (Weitzer-u.) 15.

— **Pletykák varosa.** A kioktatott kritikus. Bitó hadnagy huga Aradon. Orvosi titoktartás. Színházi tragédia. Kirándulási láz Aradon. Goga Oktavián a magyarság kulturájáért. Jegyzetek a hétről. Aradról—Budapestre. Az iparművészeti szalon megnyitása stb. ezzel a szenzációs tartalommal jelen meg az Aradi Élet legújabb száma.

— **NAPONTA** reggel negyed 8 órakor indul az arad-temesvári autó személykocsi a Városi kávéház előtti térről. Jegyek előre válthatók Pichler papírzületében, Bohus-palota.

— **GYLKOSSÁG A FALUN.** Az aradi állami ügyésznek jelentették Tornováról, hogy Felménis községben Kurták Marina ottani lakóst tegnap meggyilkolva találták a lakásán. A tettesek, akik ellen a nyomozás már folyamatban van, a gyilkosságot a 20-áról 21-ére virradó éjjel fejszével követték el. A gyilkosság részleteinek megállapítása végett Sommer Nándor vizsgálóbíró és dr. Bauer Bódog ügyész holnap helyszíni szemlét tartanak.

— **HALADÁS** egyelőre az árva-házban.

— **HADINÉ OPERÁT ÉLVEZ.** Beesapott valutások. Tízezer lei jutalom! Erkölestelen olvasmány. Állat az emberben. Csak felnőtteknek! Szenzációs hírek. A boldog házasság. Pénz és vagyon. Furesza gondolatok. Színházban voltam. Tréfás apróhirdetések stb. címen érdekes cikkeket közöl az Aradi Fáklya legújabb száma.

Személy- és tehervonat összeütközése

Hirt adtunk arról a nagyobb-szabású vasuti szerencsétlenségről, amely Felsőtömös és Brassó között történt. Most sikerült újabb részleteket megtudni a szerencsétlenségről. Az eredeti híradás csupán arról szólt, hogy egy tehervonat szétszakadt, kisiklott és a pályát három kilométer hosszúságban megrongálta. Újabb részletek szerint azonban nem csupán kisiklásról, hanem összeütközésről van szó. A karamból a Brassó—Predeal között közlekedő helyivonat és egy tehervonat között történt. Brassó a rendes időben indította el a személyvonatot, amelynek egy kitérőben kellett volna találkoznia a tehervonattal. A tehervonat azonban Felsőtömösről elindulva, a meredek pályán nem volt kellőleg megfékezve, szétszakadt és az első rész nekirohant a szembe jövő személyvonatnak. A személyvonat valamennyi utasa meg sérült, legtöbbje súlyosan, míg a tehervonat kísérői közül egy meghalt és a többi súlyosan megsérült. A pálya helyreállításán dolgoznak.

Az asszony-város.

(Férfiaknak tilos a bemenet!)

Köteteket lehetne írni azoknak a szerencsétleneknek hányattatásáról, akik kényszerűségből laknak vagonokban. Amerika tultett Magyarországon. Trolley-City nevű városban, ahol a szuffragett-szervezet a rendesnél is többször hangoztatja új jelszavát: „Szabadulni a férfiaktól!” azt eszékék ki az asszonyok, hogy nyárára különválnak férjeiktől, otthagyják családjukat és a tengerpartra mennek fűdlni. Pénzüik azonban nem volt, hogy villát bérelhessenek. Egyiküknek okos gondolata támadt. A villamosvasutaktól hatvan üres kocsiért kértek kölcsön, kivontatták a tengerpartra, kerítést csináltattak és megalapították az asszonyvárost, ahová férfiaknak „tilos a bemenet”. Sokáig senki sem tudott hozzájuk férközni, míg nagy sokára egy szemfüles újságírónak sikerült az asszony vagonvárosba belépőzködni. Rajtakapták turpisságán és bár a duzzadt acról és szakadt ruhájáról arra lehet következtetni, hogy az emancipált hölgyek alaposan helybenhagyták, mégis vállalkozott egy újabb kirándulásra, amely tényleg sikerült is neki, amennyiben érdekes fotografiákat készített lapjának. A lap nagy szenzáció mellett hozza a Trolley-City asszonyvagonvárosának egyes nevezetesebb érdekes tájképeit.

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelőseget.

„Limbeck János és Fia” érckoporsó gyára és temetésrendező vállalata. Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 22. szám.

Alulírottak mélyszégyen fájdalomtól megtörve, de a Mindenható szentakaratában való megnyugvással, szomorított szívvel tudatják, hogy a felejtethetlen jó nagyanya, a szerető jó nagynéni, a kedves jó anyós, dódanya és rokon

özv. Szentpétery Antalné

szül. Heffele Sarolta,

folyó évi október hó 21-én, esteli 7 órakor, áldásos életének 73-ik évében, a halotti szentségek áhitatos felvételére és rövid szenvedés után visszaadta nemes lelkét Teremtőjének.

Feljuthatlanul drága halottunk földi maradványait, folyó évi október hó 23-án, délután 3 órakor fogjuk, a felső temető halottas csarnokából, előzőleg a római katolikus anyaszentegyház szertartásai szerint eszközölt beszertelés után, az ugyanott lévő családi sírkertben, örökös nyugalomra elhelyezni.

Az engesztelő szent-mise áldozatot a boldogult lelki üdvéért, folyó évi november hó 10-én délelőtt 9 órakor mutatjuk be, a főtisztelendő Minorita-atyák szentegyházában, az egkek Urának.

Pihenése eszöndös, drága emléke mindenkor áldott legyen!

Arad, 1920. október hó 22.

Benedek Gézáné szül. Sármezey Irma, Sármezey Antal, unokái. Kralovanszky Kálmáné szül. Szentpétery Mária, Uj Jánosné szül. Szentpétery Ella, Rozvány Józsefné szül. Szentpétery Vilma, Haberfelner Béláné szül. Szentpétery Bella, unokahugai és családok. Sármezey Árpád, veje. Ugyanint a többi rokonság, a jóbarátok és jóismerősök nevében is. 10092

„Limbeck János és Fia” érckoporsó gyára és temetésrendező vállalata. Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 22. szám.

özv. nagyenyedi Borsos Lajosné osikbánkfalvi Keresztes Magdolna úgy a maga, mint gyermekei és számos rokon nevében, mélyen megtört szívvel tudatja, hogy a felejtethetlen jó férj, gondos apa és szerető rokon

nagyenyedi Borsos Lajos,

nyug. községl jegyző,

f. évi október hó 22-én életének 81-ik és boldog házasságának 57-ik évében, hosszas szenvedés után, a Mindenható bölcs rendelkezéséhez, képest, jobboldalra szenderült.

Az Istenben boldogult földi maradványait f. hó 23-án d. u. fél 5 órakor fogjuk a Str. Muresului (Maros-utca) 3. sz. a. gyászházából, a református egyház szertartásai szerint, a felső temetőben lévő családi sírkertben örök nyugalomra elhelyezni.

Pihenése eszöndös, drága emléke mindenkor áldott legyen!

Arad, 1920. október hó 22.

Borsos Gézáné szül. Gy. Irén, dr. Borsos Béla és neje Borsos Rózsa. Borsos Ilona özv. Magyar Mihályné. gyermekei és menyei. Borsos Anna és férje, dr. Nachtschel Ödön. Borsos László, Borsos Magda, Magyar Zoltán és neje Györgyová. Gizella unokái Borsos Ilona özv. Sztráva Miklósné. nővére. Keresztes Antal, özv. Borsos Sándorné Krausz Ilka, sógora és sógorója. Borsos Blanka, Borsos Miklós, Borsos Lili, Borsos Berta, Németh Gizella és férje, Kleindl József, Németh Sándor, Keresztes Tibor és neje Gugli Jolán, Keresztes György, Pohl Sarolta, Pohl Károly, unokahugai és öccsei. 10091

Keresünk:

egy gépészt, több vizsgázott fűtőt, egy gépek rendbentartásához értő egyént
99-77-ig továbbá több szakmunkást és napszámost, azos, akik gyárunkban már alkalmazva voltak, előnyben részesülnek
Aradi papir-gyár.

A botbüntetés. Kiket sújtanak Magyarországon botbüntetéssel.

BÉCS. A budapesti királyi ügyészségen tegnap délután tartották meg a szokásos havi értekezletet. Váry Albert dr. királyi főügyész utasítást adott az ügyészeknek, hogy ez év szeptember 29-e óta elkövetett büncselekményről, melyekre nézve a törvény a botbüntetés kiszabását megengedi, indítványozzák a botbüntetés kiszabását. A törvény értelmében zsebtolvajokkal, szolgálati, alkalmazási viszonyban álló közalkalmazotti, vasuttolvajokkal, raktármunkásokkal, fuvarosokkal, kocsis és szenes legényekkel, szállítómunkásokkal szemben feltétlenül szorgalmazni kell a botbüntetését. Ugyancsak indítványozni kell betörőkkel, besurranó tolvajokkal és orgazdákkal szemben, valamint akkor, ha a vádlott katonai jellegű szinleves csalást vagy zsarolást követ el. A törvény cikk árdrágító vétsegekre nem mond ki botbüntetését, csupán árdrágítási büntetésekre. Azonban büntetett esetén mindenkör, tekintet nélkül arra, hogy a vádlott közvetítő volt-e, vagy pe-

dig iparigazolvánnyal rendelkező kereskedő. Árdrágítás büntetett követi el mindaz, aki árdrágítás vétségéért már egy ízben jogerősen büntetve volt. Botbüntetés a bíróság csakis az ügyész indítványára szab ki, amennyiben az ügyész mérlegeli a körülményeket, valamint azt, hogy a vádlottnak egyénisége olyan-e, hogy a fogházbüntetés javíthat rajta. Ha ez nem áll fenn, indítványozza a botbüntetését s azon esetben, ha a bíróság nem hoz ily értelmű ítéletet, súlyosbítás végett felebbez az ügyész. A botbüntetés végrehajtásánál a vádhatóság képviselőjében Pogonyi Nándor királyi főügyész helyettes jelenik meg, a ki Fazekas Géza ügyészségi irodáigazgató és a fogházorvos jelenlétében köteles a büntetését nyomban az ítélet jogerőre emelése után végrehajtani. Minthogy a törvény visszaható erővel nem bír, csak a szeptember 29-e után elkövetett büntettek sújthatók botbüntetéssel, egy-két hónapon belül aligha hoz a bíróság botbüntetési ítéletet.

Megszökött a nagyváradi tenorista.

Oradea-mare (Nagyvárad.)

Kertész Vilmos, a színház tenoristája tegnap azzal a meglepő kijelentéssel kereste fel Erdélyi Miklós igazgatót, hogy szerződése dacára, mely őt egy évi működésre kötelezi, azonnal megválna a társulattól. Erdélyi a legérellyesebben tiltakozott a szerződés ellen, melyet Kertész azzal indokolt, hogy bár Nagyvárad város tanácsa szerződését előt írásban közölt határozattal biztosította arról, hogy lakást kap, másfél hónap óta drága hotelemben kell laknia, mert eddig nem tudott lakást kapni. Felesége is beteg lett emiatt, akit most szanatóriumban kellett elhelyezni. Erdélyi még a délelőtt folyamán lakást szerzett Kertésznek és azután felszólította szerződése respektálására. Kertész azonban kijelentette, hogy most már semmi körülmények között nem marad. Az előleget vissza-

írteti Erdélyinek s a szerződés-szegésből eredő és megítélendő kártérítést megfizeti. Elmege Marosvásárhelyre, Bucurestibe s más erdélyi városokba hangversenyezni és reméli, hogy így jobban boldogul. Valójában azonban nemcsak a lakáshiány volt Kertész Vilmos szerződés-szegésének hirtelen oka, hanem az, hogy a Baranyai Jolánnal történt ismeretes afférja és szinpadi scéája óta úgy érezte, hogy a közönség hüvösebben viseli magát vele szemben. Erdélyi annyira a lelkére beszélt Kertésznek, hogy bár délelőtt elutazott Kolozsvár felé, reméli, hogy visszatér. Erre való tekintettel azonban már tegnap sürgönyileg meghívta Ruvinszky Rafael kolozsvári és Takács Mihály aradi tenoristát vendégszerplésre.

A szerkesztésért ideiglenesen

KAROLY JÓZSEF
felel.

Censurat: ALEX. FRUGINA.

Fratii Steiner

börkereskedése

Arad, Asztalos Sándor-u. 2-3.

Fióközlöt Ujaradon. 9961

Mindennemű bórarak és cipészkelekek legolcsóbb bevásárlási forrása. Szolid ár.

luon Köő

kézmű és divatszövet áruháza

Boros Béni-tér 10. (Waniosok háza)

Ajánlja dusan felszerelt raktárát kézmű-és rőfősáru cikkekben, nagyban és kis mennyben. 10021

Írógépek vétele,
eladása, javítása

Bodnár

írógép vállalatánál (a főpostával szemben).

10081

Apró hirdetések

Alkalmazás.

HÁZVEZETŐNŐNEK ajánlközik intelligens nő, aki inkább jó bánásmódra, mint nagy fizetésre reflektál. Cim: Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 9936

TIZENNYOLC EVES, intelligens fiatal asszony magányos urhoz házvezetőnek ajánlközik. Vidékre is elmegy. Cim a kiadóban. 4359

Lakás.

IDŐSEBB magányos ur részére kerestetik különbejáratu szoba a belvárosban. Cime: Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 9936

Vétel és eladás.

KÉK RÓKA boa és egy sllskin boa eladó Bulevardul Regele Ferdinand I. (Andrássy-tér) 21. I. balra. 4357

KERÉKPÁR, jókarban levő eladó. Cim: Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 9936

HÁROM szoba butor 25.000 Leuért eladó. Cim: Wallinger hirdetőjében. 9936

PLÜSS kabát, Schöberl-ágy eladó. Str. Baritiu (Rákóczy-utca) 7. I. I. ajtó. 10318

ABRÓSZ PRÉS teljesen új, összecukható gyermekszék, 3 pár 37-es női cipő, bársony kabátka, gyermek ruhák és cipők igen olcsón eladók. Str. Crisán (Karolina-utca) 10. sz. földszint 2. 500

EGY jókarban levő nagy Singer varrógép eladó. „Pannónia” szálló szoba-asszony. 4360

AMERIKAI IRÓASZTAL eladó. Buf. Carol. (Erzsébet-körut) 8. I. em. 4362

ANTIK PORCELLANT, butort, szőnyeg, festményeket, ékszeret vesz Salon Artistique Bulevardul Regina Maria (Andrássy-tér) 21. 10351

KÖNYVTARAKAT, hangjegyeket, festményeket és bélyeggyűjteményeket vesz kerpet könyvkereskedés. 994

ZSIR, kicsinyben és nagyban kapható Kalmár Endrénéi Árpád-téri sarok üzlet. 4248

GYEREKKOCSI alig használt, eladó. Strada Corneli Popescu (Edelspacher-utca) 22. 4310

Ingatlan.

VÁROSI SZENNYVIZSZÜRŐTELEPI földel bérletére vasárnap, október 24-ikén délután 3 órakor fog az árverés megtartani a helyszínen. 4358

Különféle.

ELSŐRENDE SZABÓNÓ, hosszú bécsi gyakorlattal, kitűnő szabásu angol és francia toaletteteket készit utányos árért. Lakik Trombita-utca 9936

EGY jóforgalmu földrészület elfoglalható lakással eladó. Ugyanott egy hálószoba és több más tárgyak eladók. Cim a kiadóban. 4363

„HERMES” hirdetés 2458.

Gyümölcs fakat

Sétány fakat
Diszcszerjéket
Fenyőfakat

Szőlőtőlványokat

Am. Alanyvesszőt
Zöldség és
Takarmányrépa magot
szállítanak legelőnyösebben

Fischer és Társai

tulajdonosok: 4180

ifj. AMROSI M. és FISCHER L. örökösei
NAGYENYED-ALUD.